

Załącznik 3. Informacja o sytuacji na granicy polsko-białoruskiej w związku z kryzysem migracyjnym

1. Kryzys migracyjny – tło i skutki wydarzeń

Od sierpnia 2021 roku województwo podlaskie stało się jednym z głównych obszarów w Europie objętych kryzysem migracyjnym spowodowanym zorganizowanym przetrzuciem imigrantów i uchodźców z krajów Bliskiego Wschodu oraz Afryki przez granice:

- białorusko – polską,
- białorusko – litewską,
- białorusko – łotewską.

Kryzys został zapoczątkowany latem 2021 roku, przez władze białoruskie, w odpowiedzi na unijne sankcje gospodarcze wobec Białorusi, nałożone w związku z drastycznymi działaniami rządu białoruskiego, podejmowanymi wobec przedstawicieli białoruskiej opozycji. W odpowiedzi na wspomniane sankcje, władze Białorusi uruchomiły nielegalny, transgraniczny przetrzut imigrantów. Jednocześnie, władze Białorusi i Federacji Rosyjskiej, zainicjowały przy polskiej granicy ćwiczenia wojsk rosyjsko-białoruskich o kryptonimie ZAPAD.

Od września 2021 roku, w związku ze wspomnianymi działaniami władz Białorusi, kryzys migracyjny na granicy polsko-białoruskiej uaooczniał się nasileniem prób nielegalnego przekraczania granicy polsko-białoruskiej na linii granicznej województw: podlaskiego i lubelskiego. Od września 2021 r., Straż Graniczna udaremniła przekroczenie granicy państwowej niemal 40 tys. osobom, które nielegalnie próbowały przedostać się na terytorium Polski. Nielegalni imigranci pochodzili głównie z Iraku, Afganistanu i innych krajów Bliskiego Wschodu oraz Afryki.

Największy odsetek osób próbujących przekroczyć nielegalnie granicę zanotowano w miesiącach: wrzesień - listopad 2021 roku (82%). W kolejnych miesiącach udaremniiono znacznie mniej prób forsowania granicy. Najmniej prób przekroczenia granicy zanotowano w lutym, maju oraz czerwcu 2022 r.

Tabela 1. Liczba osób, którym udaremniiono przekroczenie granicy państwowej z Białorusią w okresie wrzesień 2021 r. - czerwiec 2022 r.

Okres	Liczba osób, którym udaremniiono przekroczenie granicy państwowej
Wrzesień 2021	7 355
Październik 2021	16 629
Listopad 2021	8 549

Okres	Liczba osób, którym udaremniono przekroczenie granicy państwowej
Grudzień 2021	1 596
Styczeń 2022	1 023
Luty 2022	460
Marzec 2022	1 695
Kwiecień 2022	1 113
Maj 2022	916
Czerwiec 2022 ¹	252
Łącznie	39 588

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego. Dane według stanu na dzień 10.06.2022 r.

W związku z zaistniałą sytuacją, stwarzającą zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, na części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, położonym przy granicy z Białorusią, Rada Ministrów, w dniu **31.08.2021 r.** złożyła do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o wprowadzenie stanu wyjątkowego². Dwa dni później, rozporządzenie zostało podpisane przez Prezydenta i weszło w życie w dniu podpisania, tj. 02.09.2021 r.³

Stan wyjątkowy został wprowadzony w pasie przygranicznym z Białorusią, czyli w części województw: podlaskiego i lubelskiego, na okres 30 dni. Pas terytorium objętego stanem wyjątkowym dotyczył łącznie 183 obrębów, w tym **115 miejscowości w województwie podlaskim** i 68 miejscowości w województwie lubelskim. Wykaz obrębów ewidencyjnych stanowiących obszar, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, a następnie kolejne obostrzenia w zakresie przebywania na określonym obszarze w województwie podlaskim, zawarto w **punkcie 5**⁴.

Zakaz przebywania na obszarze objętym stanem wyjątkowym i kolejnymi ograniczeniami w tym zakresie, spowodował problemy w prowadzeniu działalności gospodarczej, skutkujące ograniczeniem przychodów z działalności gospodarczej.

¹ Stan na 10.06.2022 r.

² Projekt uchwały Rady Ministrów o skierowaniu do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o wprowadzenie stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, portal www.gov.pl. (data dostępu 14.06.2022 r.).

³ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego (Dz.U. 2021 poz. 1612).

⁴ Załącznik do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 września 2021 r. (poz. 1612).

Uniemożliwione zostało zarobkowanie, przede wszystkim, w sektorze związanym z turystyką (hotele, gastronomia, agroturystyka), stanowiącym źródło dochodów znacznej części mieszkańców terenów przygranicznych, polegające m.in. na wynajmie kwater agroturystycznych, działalności hoteli i pensjonatów.

Podjęcie przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej decyzji o budowie zapory na granicy polsko-białoruskiej, pociągnęło za sobą szereg kolejnych problemów natury egzystencjalnej: zniszczenie nawierzchni działek prywatnych, pól, łąk w pasie nadgranicznym, a także zdegradowanie dróg wewnętrznych, gminnych i powiatowych.

Gminy dostrzegają negatywne skutki wydarzeń, jakie miały i nadal mają miejsce na granicy polsko-białoruskiej, w sferze egzystencjalnej i gospodarczej jednak nie podejmują dużych, znaczących działań dążących do naprawy powstałych szkód, gdyż nie leży to w ich kompetencjach i nie dysponują odpowiednimi środkami finansowymi na te cele. Działania doraźne finansowane są głównie z dotacji celowych, pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych, w tym od Samorządu Województwa Podlaskiego.

W związku z wprowadzeniem w 2021 r. stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz czasowego zakazu przebywania, przedsiębiorcy oraz rolnicy świadczący usługi albo prowadzący działalność gospodarczą na obszarze objętym stanem wyjątkowym lub czasowym zakazem przebywania, uzyskali natomiast ustawową możliwość otrzymania rekompensaty z tytułu utraconych przychodów z prowadzonej działalności.⁵

2. Ocena sytuacji gospodarczej województwa podlaskiego, w związku kryzysem migracyjnym na granicy polsko-białoruskiej

Skutków kryzysu migracyjnego, nie odzwierciedlają aktualnie dane statystyczne, charakteryzujące sytuację gospodarczą województwa podlaskiego. Należy jednak mieć na uwadze, że negatywne oddziaływanie kryzysu na gospodarkę może ulec rozłożeniu w czasie.

Dane statystyczne, w okresie którego dotyczy Raport o stanie województwa za 2021 rok, nie sygnalizują niepokojących zjawisk gospodarczych, które mogłyby objawiać się spadkiem aktywności gospodarczej w branżach dotkniętych kryzysem migracyjnym. Należy wskazać, że dostępne dane statystyczne, które mogą nieść za sobą obserwacje w zakresie spadku liczby podmiotów gospodarczych w branżach dotkniętych kryzysem, spadku wartości eksportu, spadku wartości PKB (który de facto będzie mógł być

⁵ Ustawa z dnia 29 września 2021 r. o rekompensacie w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego w 2021 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 425 t.j.).

rozpatrywany najwcześniej w 2024 roku), czy wzrostu bezrobocia, nie odzwierciedlają sytuacji i nie charakteryzują problemów identyfikowanych na poziomie pojedynczych podmiotów gospodarczych, takich jak spadek przychodów, utrata kontraktów, czy klientów.

W branżach uznanych na szczeblu rządowym za szczególnie dotknięte kryzysem migracyjnym, tj. hotelarskiej i gastronomicznej, nie zaobserwowano negatywnych trendów w postaci spadku liczby podmiotów, które ograniczyły działalność gospodarczą na obszarze dotkniętym kryzysem migracyjnym.

Ogółem, w województwie podlaskim, liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w sekcji *I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi*, w I kwartale 2022 roku (w porównaniu do I kwartału 2021 roku) wzrosła o 2,8%. W Dziale 55 *Zakwaterowanie* wzrost ten wyniósł 6,7%, zaś w dziale 56 *Działalność usługowa* związana z wyżywieniem, zaobserwowano spadek liczby podmiotów: -1,3%.

Najwyższy wzrost liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w sekcji I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, został odnotowany w gminie Szudziałowo (100%) oraz Nurzec-Stacja i Narew (po 50%). W tych przypadkach był to przede wszystkim efekt niskiej bazy, a w ujęciu bezwzględny zmiany dotyczyły pojedynczych podmiotów.

Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej na poziomie 20-25% dotyczył gminy Lipsk, Michałowo, Boćki, Orla, Kleszczele, Narewka. Najwyższy spadek liczby podmiotów zarejestrowanych w sekcji I odnotowano w gminie Milejczyce (-25%), Janów (-20%) oraz Mielnik (-12,5%), co w ujęciu bezwzględny również odnosi się do pojedynczych podmiotów.

Biorąc pod uwagę podmioty zarejestrowane w sekcji I w dziale 55 Zakwaterowanie, w czterech gminach odnotowano wzrost ich liczby o 100%, tj. Lipsk, Kleszczele, Nurzec-Stacja, Szudziałowo. W ujęciu bezwzględny, dotyczył on pojedynczych podmiotów. Spadek na poziomie -28,6% (o 2 podmioty) odnotowano w gminie Michałowo.

Wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w analizowanym dziale odnotowały również gminy: Narew (33,3%), Narewka (22,2%), a także powiat siemiatycki (16,7%).

Najwyższy wzrost liczby podmiotów w dziale 56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem, odnotowano w gminie Narew (100%), Michałowo (62,5%), Gródek- 33,3%, Orla – 33,3% i Narewka - 25%. Najwyższy względny spadek liczby podmiotów zarejestrowanych w REGON w dziale 56

odnotowano w gminie Milejczyce (50%) oraz Mielnik (20%). W ujęciu bezwzględnym, odnotowane spadki odnosiły się do pojedynczych podmiotów.

Dane za rok 2021, analizowane w Raporcie o stanie województwa za 2021 rok, nie uwidocznily skutków kryzysu na granicy polsko-białoruskiej również w obrotach handlowych województwa podlaskiego z krajami za wschodnią granicą RP.

Wartość eksportu do Rosji wzrosła o 12% w stosunku do 2020 roku. Eksport do Białorusi w 2021 roku wzrósł o 23,3% w stosunku do roku poprzedniego i jest to największy wzrost od 2015 roku. Białoruś jest drugim krajem po Litwie z największym udziałem w eksporcie ogółem województwa podlaskiego do krajów wschodnich - 19%, tj. 491,48 mln zł w roku 2021.

Dla zobrazowania sytuacji w zakresie eksportu z terenów przygranicznych województwa podlaskiego do analizowanych w Raporcie o stanie województwa za 2021 rok krajów wschodnich, wykonano dodatkowa analizę eksportu z powiatów leżących w strefie przy granicy polsko-białoruskiej. W wyniku przeprowadzonej analizy również nie zidentyfikowano wyraźnych, negatywnych skutków gospodarczych spowodowanych kryzysem migracyjnym.

W 2021 roku notowany był wzrost eksportu do Białorusi w każdym powiecie przygranicznym, oprócz powiatu augustowskiego. Powiat augustowski zanotował dość znaczny spadek w wymianie handlowej (o 42%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Niemniej jednak eksport ogółem na rynki wschodnie z powiatu augustowskiego wzrósł o 165% w 2021 r. Wzrost eksportu do Białorusi notowano w powiecie sejneńskim (o 138%), sokólskim (o 23%), białostockim (o 0,40%), hajnowskim (o 9%), siemiatyckim (o 61%). Eksport ogółem do Białorusi z powiatów przygranicznych wyniósł w 2021 roku 320,75 mln zł, to o 26% więcej niż w roku poprzednim (254,50 mln zł). Największy obrót generuje powiat białostocki (43%), najmniejszy zaś powiat augustowski (0,12%).

Negatywne skutki gospodarcze dla województwa podlaskiego, wynikające z kryzysu migracyjnego, zostaną najprawdopodobniej skonsumowane przez kolejny kryzys, wywołany następstwami toczącej się wojny pomiędzy Rosją i Ukrainą. Zostaną one przeanalizowane w Raportach za kolejne lata. Wysoka ekspozycja regionu na skutki zakłóceń w handlu z Białorusią, Rosją i pozostałymi, wschodnimi partnerami wynika z relatywnie wysokiego udziału tych krajów w obrotach handlowych województwa.

Żadne z istniejących faktycznie problemów gospodarczych wywołanych kryzysem, nie przełożyły się w realny sposób na sytuację na rynku pracy. W

latach 2020-2021 (według stanu na koniec roku 2020 i 2021), poziom bezrobocia rejestrowanego w województwie podlaskim zmniejszył się o 11,8%, tj. o 4 456 osób. Najwyższy spadek (o 45,2%) odnotowano w gminie Boćki. Redukcję bezrobocia na poziomie 15-20% odnotowano w gminach: Sidra (-18,3%) oraz Janów (-16,2%). Najwyższy wzrost bezrobocia został zarejestrowany w gminie Czyże: 20,6%, tj. o 7 osób oraz Mielnik – 14,3%, tj. o 6 osób. Spadek poziomu bezrobocia odnotowano we wszystkich powiatach. Najwyższy (-12,1%) w powiecie augustowskim.

Szczegółowe dane statystyczne, dotyczące zmian liczby podmiotów gospodarczych w **sekcji I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi** oraz zmian liczby osób bezrobotnych, w gminach dotkniętych kryzysem migracyjnym, zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 2. Pomioty gospodarki narodowej według rejestru REGON (I kwartał)

Nazwa	Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami		Sekcja I dział 55 Zakwaterowanie		Sekcja I dział 56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem		Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Sekcja I dział 55 Zakwaterowanie	Sekcja I dział 56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem	Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Sekcja I dział 55 Zakwaterowanie	Sekcja I dział 56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem
	2021	2022	2021	2022	2021	2022						
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]						
PODLASKIE	2 820	2 898	775	827	2 045	2 071	78	52	26	2,8%	6,7%	1,3%
Powiat augustowski	229	236	110	111	119	125	7	1	6	3,1%	0,9%	5,0%
Lipsk (3)	4	5	0	1	4	4	1	1	0	25,0%	100,0%	0,0%
Płaska (2)	16	18	10	11	6	7	2	1	1	12,5%	10,0%	16,7%
Sztabin (2)	7	7	5	5	2	2	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Powiat białostocki	341	361	102	112	239	249	20	10	10	5,9%	9,8%	4,2%
Gródek (2)	17	20	8	8	9	12	3	0	3	17,6%	0,0%	33,3%
Michałowo (3)	15	18	7	5	8	13	3	-2	5	20,0%	-28,6%	62,5%
Boćki (2)	4	5	0	0	4	5	1	0	1	25,0%	0,0%	25,0%
Orla (2)	5	6	2	2	3	4	1	0	1	20,0%	0,0%	33,3%
Powiat hajnowski	182	185	106	110	76	75	3	4	-1	1,6%	3,8%	-1,3%
Hajnówka (1)	66	64	20	20	46	44	-2	0	-2	-3,0%	0,0%	-4,3%
Białowieża (2)	62	61	55	55	7	6	-1	0	-1	-1,6%	0,0%	-14,3%
Czeremcha (2)	5	5	0	0	5	5	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%

Nazwa	Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami		Sekcja I dział 55 Zakwaterowanie		Sekcja I dział 56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem		Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Sekcja I dział 55 Zakwaterowanie	Sekcja I dział 56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem	Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Sekcja I dział 55 Zakwaterowanie	Sekcja I dział 56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem
	2021	2022	2021	2022	2021	2022						
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]						
Czyże (2)	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Dubicze Cerkiewne (2)	7	7	5	5	2	2	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Hajnówka (2)	18	18	11	11	7	7	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Kleszczele (3)	4	5	1	2	3	3	1	1	0	25,0%	100,0%	0,0%
Narew (2)	4	6	3	4	1	2	2	1	1	50,0%	33,3%	100,0%
Narewka (2)	13	16	9	11	4	5	3	2	1	23,1%	22,2%	25,0%
Powiat sejneński	72	79	39	43	33	36	7	4	3	9,7%	10,3%	9,1%
Giby (2)	22	23	17	18	5	5	1	1	0	4,5%	5,9%	0,0%
Powiat siemiatycki	67	67	18	21	49	46	0	3	-3	0,0%	16,7%	-6,1%
Mielnik (2)	8	7	3	3	5	4	-1	0	-1	-12,5%	0,0%	-20,0%
Milejczyce (2)	4	3	2	2	2	1	-1	0	-1	-25,0%	0,0%	-50,0%
Nurzec-Stacja (2)	2	3	0	1	2	2	1	1	0	50,0%	100,0%	0,0%
Powiat sokólski	103	107	35	34	68	73	4	-1	5	3,9%	-2,9%	7,4%
Dąbrowa Białostocka (3)	17	17	6	6	11	11	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Janów (2)	5	4	2	1	3	3	-1	-1	0	-20,0%	-50,0%	0,0%
Krynki (3)	13	14	5	5	8	9	1	0	1	7,7%	0,0%	12,5%

Nazwa	Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami		Sekcja I dział 55 Zakwaterowanie		Sekcja I dział 56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem		Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Sekcja I dział 55 Zakwaterowanie	Sekcja I dział 56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem	Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Sekcja I dział 55 Zakwaterowanie	Sekcja I dział 56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem
	2021	2022	2021	2022	2021	2022						
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]						
Kuźnica (2)	7	8	2	2	5	6	1	0	1	14,3%	0,0%	20,0%
Nowy Dwór (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-
Sidra (2)	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Sokółka (3)	47	48	15	13	32	35	1	-2	3	2,1%	-13,3%	9,4%
Szudziałowo (2)	1	2	1	2	0	0	1	1	0	100,0%	100,0%	0,0%

Źródło: opracowanie własne GUS BDL.

Tabela 3. Bezrobocie rejestrowane – stan na koniec roku

Nazwa	Bezrobocie rejestrowane - stan na koniec roku			
	2020	2021	Różnica 2020-2021	Różnica 2020-2021
	Osoby	Osoby	Osoby	%
PODLASKIE	37 830	33 374	-4 456	-11,8%

Nazwa	Bezrobocie rejestrowane - stan na koniec roku			
	2020	2021	Różnica 2020-2021	Różnica 2020-2021
	Osoby	Osoby	Osoby	%
Powiat augustowski	2318	2037	-281	-12,1%
Lipsk (3)	227	206	-21	-9,3%
Płaska (2)	142	126	-16	-11,3%
Sztabin (2)	181	179	-2	-1,1%
Powiat białostocki	5002	4485	-517	-10,3%
Gródek (2)	255	236	-19	-7,5%
Michałowice (3)	268	233	-35	-13,1%
Boćki (2)	73	40	-33	-45,2%
Orla (2)	55	47	-8	-14,5%
Powiat hajnowski	1325	1186	-139	-10,5%
Hajnówka (1)	636	549	-87	-13,7%
Białowieża (2)	90	81	-9	-10,0%
Czeremcha (2)	124	110	-14	-11,3%
Czyże (2)	34	41	7	20,6%
Dubicze Cerkiewne (2)	42	42	0	0,0%
Hajnówka (2)	100	88	-12	-12,0%
Kleszczele (3)	67	69	2	3,0%
Narew (2)	121	110	-11	-9,1%
Narewka (2)	111	96	-15	-13,5%
Powiat sejneński	1146	1053	-93	-8,1%
Giby (2)	193	170	-23	-11,9%
Powiat siemiatycki	997	921	-76	-7,6%

Nazwa	Bezrobocie rejestrowane - stan na koniec roku			
	2020	2021	Różnica 2020-2021	Różnica 2020-2021
	Osoby	Osoby	Osoby	%
Mielnik (2)	42	48	6	14,3%
Milejczyce (2)	51	51	0	0,0%
Nurzec-Stacja (2)	141	131	-10	-7,1%
Powiat sokólski	2928	2660	-268	-9,2%
Dąbrowa Białostocka (3)	581	501	-80	-13,8%
Janów (2)	99	83	-16	-16,2%
Krynki (3)	214	214	0	0,0%
Kuźnica (2)	197	179	-18	-9,1%
Nowy Dwór (2)	151	136	-15	-9,9%
Sidra (2)	120	98	-22	-18,3%
Sokółka (3)	1048	945	-103	-9,8%
Szudziałowo (2)	155	153	-2	-1,3%

Źródło: opracowanie własne GUS BDL.

3. Pomoc finansowa Województwa Podlaskiego udzielona jednostkom samorządu terytorialnego ze strefy przygranicznej na realizację zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym

Od momentu wybuchu kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej Samorząd Województwa Podlaskiego przekazał gminom i powiatom ze strefy przygranicznej, szczególnie dotkniętymi skutkami kryzysu migracyjnego, dotacje celowe na realizację zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym i zwalczanie negatywnych skutków kryzysu o łącznej wartości 2,63 mln zł.

Pod koniec 2021 roku Samorząd Województwa Podlaskiego, w odpowiedzi na prośby wójtów i starostów, przekazał pomoc finansową w łącznej wysokości 1,63 mln zł samorządom położonym w strefie przygranicznej:

Gmina Kuźnica, uchwałą nr XXXVI/469/2021 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 29 listopada 2021 roku otrzymała dotację celową w wysokości 100,00 tys. zł na realizację zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym na terenie gminy.

Uchwałą nr XXXVII/481/2021 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 20 grudnia 2021 roku przyznano dotację celową w wysokości 50,00 tys. zł. na realizację zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym 27 gminom ze strefy przygranicznej: Białowieża, Boćki, Czeremcha, Czyże, Dąbrowa Białostocka, Dubicze Cerkiewne, Giby, Gródek, Hajnówka (miasto i gmina wiejska), Janów, Kleszczele, Krynki, Lipsk, Michałowo, Mielnik, Milejczyce, Narew, Narewka, Nowy Dwór, Nurzec-Stacja, Orla, Płaska, Sidra, Sokółka, Sztabin, Szudziałowo. Łączna kwota udzielonej dotacji wyniosła 1,35 mln zł.

Uchwałą nr XXXVII/482/2021 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 20 grudnia 2021 roku sześciu powiatom ze strefy przygranicznej przyznano dotację celową na realizację zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym w łącznej kwocie 180,00 tys. zł. Po 30,00 tys. zł otrzymały powiaty: augustowski, białostocki, hajnowski, sejneński, siemiatycki i sokólski.

Gminy i powiaty znajdujące się w obszarze strefy przygranicznej województwa podlaskiego, dotkniętej kryzysem, były zobowiązane do wydatkowania przyznanej dotacji celowej zgodnie z ustawą z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym. Przyznane środki zostały wykorzystane na naprawę przygranicznych dróg, zakup sprzętu do ochrony infrastruktury krytycznej oraz urządzeń podtrzymujących ciągłość działania. Gminne i powiatowe centra zespołów zarządzania kryzysowego zostały wyposażone w urządzenia i maszyny podtrzymujące przejezdność dróg, namioty, agregaty prądotwórcze, pilarki, kamery termowizyjne, olej napędowy, benzynę, odzież ochrony osobistej, motopompy, defibrylatory, czy inne zestawy narzędzi.

W kwietniu 2022 roku Sejmik Województwa Podlaskiego podjął decyzję o przyznaniu kolejnej transzy pomocy finansowej w związku z kryzysem migracyjnym, powiatom i gminom z obszaru przygranicznego (27 gminom i 6 powiatom), w łącznej kwocie 2 mln zł:

Uchwałą nr XLII/572/2022 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 28 kwietnia 2022 roku, pomocy finansowej w formie dotacji celowej na realizację działań związanych ze zwalczaniem negatywnych skutków kryzysu migracyjnego w obszarze przygranicznym w wysokości 44,0 tys. zł udzielono powiatom: augustowskiemu, białostockiemu, hajnowskiemu, sejneńskiemu i siemiatyckiemu. Łączna kwota udzielonych dotacji celowych to 220,0 tys. zł.

Powiat sokólski, uchwałą nr XLII/574/2022 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 28 kwietnia 2022 roku, otrzymał dotację celową w kwocie 44 tys. zł na działania związane ze zwalczaniem negatywnych skutków kryzysu migracyjnego (na granicy polsko-białoruskiej) oraz konsekwencji wprowadzonych na terenie powiatu ograniczeń.

Decyzją Sejmiku Województwa Podlaskiego (uchwała nr XLII/571/2022 z dnia 28 kwietnia 2022 roku) dotacje otrzymało 27 gmin. Dotację celową w wysokości 62 tys. zł przyznano gminom: Białowieża, Boćki, Czeremcha, Czyże, Dąbrowa Białostocka, Dubicze Cerkiewne, Giby, Gródek, Hajnówka (miasto i gmina wiejska), Janów, Kleszczele, Krynki, Kuźnica, Lipsk, Michałowo, Mielnik, Milejczyce, Narew, Nowy Dwór, Nurzec-Stacja, Orla, Płaska, Sidra, Sokółka, Sztabin, Szudziałowo. Łączna kwota przyznanej pomocy wyniosła 1 674,0 tys. zł.

Wsparcia, w kwocie 62 tys. zł, na działania związane ze zwalczaniem negatywnych skutków kryzysu migracyjnego oraz jego konsekwencji, uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego nr XLII/573/2022 z dnia 2 kwietnia 2022 r., udzielono gminie Narewka.

Przekazane dotacje zostały przeznaczone na przeprowadzenie remontów lokalnych dróg, naprawę ubytków, zakup żwiru i kruszywa oraz bieżące utrzymanie dróg w pasie przygranicznym, w znacznym stopniu zniszczonych przez ciężkie pojazdy wojskowe i sprzęt budowlany, niezbędny przy ochronie granicy oraz trwającej budowy zapory, a także na wyposażenie ochotniczych straży pożarnych i zakup sprzętu do przewozu pacjentów.

4. Pomoc finansowa Rządu Rzeczypospolitej Polskiej udzielana w formie rekompensat, podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą

W związku z wprowadzeniem w 2021 r. stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz czasowego zakazu przebywania, przedsiębiorcy oraz rolnicy świadczący usługi albo prowadzący działalność

gospodarczą na obszarze objętym stanem wyjątkowym lub czasowym zakazem przebywania, uzyskali ustawową możliwość otrzymania rekompensaty z tytułu utraconych przychodów z prowadzonej działalności.⁶

Ustawa przewiduje możliwość **ubiegania się o rekompensatę w wysokości 65% średniego miesięcznego przychodu, jaki dany podmiot uzyskał w okresie obejmującym miesiące czerwiec, lipiec i sierpień 2021 r.** lub 65% średniego miesięcznego przychodu podmiotu z prowadzonej przez niego działalności na obszarze objętym czasowym zakazem przebywania, w okresie obejmującym 3 wybrane miesiące z 6 miesięcy poprzedzających wprowadzenie tego zakazu. Rekompensata udzielana jest na wniosek składany do Wojewody.

Zgodnie z Ustawą o rekompensatę mogli ubiegać się przedsiębiorcy oraz rolnicy, którzy prowadzili działalność/świadczyli usługi w poniżej wskazanym zakresie:

1. usługi hotelarskie w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych;
2. działalność gospodarczą w zakresie gastronomii;
3. działalność organizatorów turystyki lub podmiotu ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych w rozumieniu ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych;
4. działalność pilota wycieczek lub przewodnika turystycznego w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych;
5. działalność w zakresie wypożyczania i dzierżawy sprzętu turystycznego.

Do 10 czerwca 2022 r. Wojewoda Podlaski udzielił rekompensat 130 podmiotom oraz rolnikom świadczącym usługi albo prowadzącym działalność gospodarczą na obszarze objętym stanem wyjątkowym lub czasowym zakazem przebywania na kwotę ponad 17,6 mln zł. **Rekompensata** stanowiła *pomoc de minimis* i mogła być udzielana w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa unijnego dotyczących pomocy w ramach zasady *de minimis*.

Tabela 4. Rekompensaty udzielone dla przedsiębiorców i rolników w związku ze stanem wyjątkowym oraz wprowadzeniem czasowego zakazu

⁶ Ustawa z dnia 29 września 2021 r. o rekompensacie w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego w 2021 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 425 t.j.).

przebywania w strefie przygranicznej w okresie wrzesień 2021 r. - czerwiec 2022 r.

Rodzaj branży	Rodzaj przyznanej rekompensaty	Kwota przyznanej rekompensaty	Liczba przedsiębiorstw, które uzyskały rekompensatę	Podstawa prawna udzielonej rekompensaty
Hotelarska	<i>Pomoc de minimis</i>	5 805 530,19 zł	20	art. 1 ust. 1 i art. 2a ust. 1 ustawy ⁷
Gastronomiczna		6 162 922,46 zł	17	
Agroturystyczna		3 478 309,88 zł	66	
działalność organizatora turystyki lub podmiotu ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych w rozumieniu ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych		1 770 569,75 zł	23	art. 1 ust. 2 i art. 2a ust. 1 ustawy
Inne		434 279,09 zł	4	art. 3 ust. 8 ustawy
łącznie		17 651 611,37	130	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego.
Dane według stanu na dzień 10.06.2022 r.

Najwyższe kwoty przyznanych rekompensat wypłacono podmiotom z branży gastronomicznej, hotelarskiej i agroturystycznej, tj. 15,45 mln zł (co stanowi 87% ogółu wypłaconych rekompensat). Najwięcej wspartych podmiotów prowadziło działalność w branży agroturystycznej (66 podmiotów), aczkolwiek kwoty rekompensat w tej branży były znacznie mniejsze, aniżeli w przypadku podmiotów z branży hotelarskiej, czy gastronomicznej, ze względu na różnice w wysokości przychodów.

Najniższy odsetek rekompensat wypłacono podmiotom, które w wyniku okoliczności, a zwłaszcza poziomu strat, utraconych korzyści lub ciężkiego położenia materialnego wskazywały, że wymagają tego względy słuszności (wyszczególnione w tabeli jako *Inne*). Rekompensata w tym zakresie przyznawana jest przez Wojewodę za zgodą ministra właściwego do spraw administracji publicznej w szczególnie uzasadnionych przypadkach, niezależnie od prowadzonej działalności.

⁷ Tamże.

5. Wykaz powiatów, gmin i obrębów w województwie podlaskim, stanowiących obszar dotknięty skutkami kryzysu migracyjnego

Obszar, na którym wprowadzono stan wyjątkowy w województwie podlaskim⁸

- Powiat siemiatycki, gmina Mielnik, obręb: Niemirów, Mętna, Tokary, Wilanowo
- Powiat siemiatycki, gmina Nurzec-Stacja, obręb: Klukowicze, Litwinowicze, Wyczółki;
- Powiat hajnowski, gmina Czeremcha, obręb: Bobrówka, Zubacze, Piszczatka, Połowce, Stawiszcze, Czeremcha, Wólka Terechowska, Kuzawa, Opaka Duża, Pohulanka;
- Powiat hajnowski, gmina Kleszczele, obręb: Policzna, Biała Straż;
- Powiat hajnowski, gmina Dubicze Cerkiewne, obręb: Wojnówka, Starzyna, Górny Gród, Klakowo, Krugłe, Wygon;
- Powiat hajnowski, gmina Hajnówka, obręb: Wierzchowskie;
- Powiat hajnowski, gmina Białowieża, obręb: Podolany, Białowieża, Zastawa Krzyże;
- Powiat hajnowski, gmina Narewka, obręb: Gruszki, Stare Masiewo, Masiewo Nowe, Babia Góra;
- Powiat białostocki, gmina Michałowo, obręb: Brzezina, Cisówka, Zaleszany, Nowosady, Jałówka, Kondratki, Gonczary, Kituryki, Dublany, Kolonia Mostowlany;
- Powiat białostocki, gmina Gródek, obręb: Mostowlany, Zielona, Zubry, Świsłoczany, Gobiaty, Narejki, Bobrowniki, Jaryłówka, Chomontowce;
- Powiat sokólski, gmina Krynki, obręb: Rudaki, Łosiniany, Kruszyniany, Ozierany Wielkie, Białogorce, Ozierany Małe, Kundzicze Trejgle, Łapicze, Krynki, Krynki Miasto, Jurowlany;
- Powiat sokólski, gmina Szudziałowo, obręb: Pierożki, Grzybowski, Harkawicze, Usnarz Górny, Babiki, Minkowce, Zubrzyca Mała, Miskiniki, Zubrzyca Wielka, Wojnowce;
- Powiat sokólski, gmina Sokółka, obręb: Nomiki, Zaśpicze;
- Powiat sokólski, gmina Kuźnica, obręb: Bilminy i Palestyna, Klimówka, Szymaki, Czepiele, Totcze, Parczowce, Nowodziel, Czuprynowo, Kuźnica, Kowale Kol., Chreptowce, Wojnowce, Kowale, Saczkowce, Kuścińce-Wołyńce, Zajzdra;
- Powiat sokólski, gmina Sidra, obręb: Pohorany, Krzysztoforowo;
- Powiat sokólski, gmina Nowy Dwór, obręb: Chworościany, Nowy Dwór, Rogacze, Jaginty, Chorużowce;

⁸ Załącznik do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 września 2021 r. (poz. 1612).

- Powiat augustowski, gmina Lipsk, obręb: Dolinczany, Lipszczany, Rygałówka, Rakowicze, Siótko, Lichosielce, Kopczany, Bartniki, Stare Leśne Bohatery, Nowe Leśne Bohatery, Wołkusz, Lubinowo;
- Powiat augustowski, gmina Płaska, obręb: Gruszki, Rudawka, Rygol;
- Powiat sejneński, gmina Giby, obręb: Muły, Dworczyko.

W obszarze objętym stanem wyjątkowym wprowadzono następujące ograniczenia:⁹

- zawieszenie prawa do organizowania i przeprowadzania zgromadzeń w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach;
- zawieszenie prawa do organizowania i przeprowadzania imprez masowych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych oraz prowadzonych w ramach działalności kulturalnej imprez artystycznych i rozrywkowych, niebędących imprezami masowymi;
- obowiązek posiadania przy sobie dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość przez przebywające w miejscach publicznych osoby, które ukończyły 18 lat, a w przypadku osób uczących się, które nie ukończyły 18 lat – legitymacji szkolnej;
- zakaz przebywania na obszarze objętym stanem wyjątkowym, obowiązujący całą dobę;
- zakaz utrwalania za pomocą środków technicznych wyglądu lub innych cech miejsc, obiektów lub obszarów obejmujących infrastrukturę graniczną, również w przypadku, gdy miejsca te, obiekty lub obszary stanowią tło dla wizerunku funkcjonariusza Straży Granicznej lub Policji oraz żołnierza Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (zakaz nie dotyczy funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej i Policji oraz żołnierzy i pracowników Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wykonujących zadania służbowe);
- ograniczenie dostępu do informacji publicznej przez odmowę udostępnienia w sposób określony w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej informacji publicznej dotyczącej czynności prowadzonych na obszarze objętym stanem wyjątkowym w związku z ochroną granicy państwowej oraz zapobieganiem i przeciwdziałaniem nielegalnej migracji;

⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 2021 r. w sprawie ograniczeń wolności i praw w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 1613).

- ograniczenia w zakresie noszenia broni palnej, amunicji i materiałów wybuchowych oraz innych rodzajów broni (od tej zasady przewidziano szereg wyjątków, m.in. dla celów ochrony)¹⁰.

Zakaz przebywania na obszarze objętym stanem wyjątkowym, obowiązujący całą dobę, nie dotyczy osób, które:¹¹

- na dzień wprowadzenia stanu wyjątkowego stale zamieszkiwały na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy;
- zapewniały obsługę urzędu administracji publicznej lub jednostki organizacyjnej, wykonujących na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, zadania o charakterze publicznym;
- przebywały na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, w celu załatwienia sprawy w urzędzie lub podobnej jednostce,
- stale wykonywały pracę zarobkową na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, na rzecz podmiotów, które stale prowadzą na tym obszarze działalność, w tym gospodarczą;
- stale wykonywały działalność gospodarczą na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy;
- wykonywały usługi pocztowe, kurierskie lub w zakresie przewozu osób lub towarów, a ich przebywanie na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, miało na celu doręczenie przesyłki lub towaru do adresatów na tym obszarze lub przewóz osób uprawnionych do przebywania na tym obszarze;
- były posiadaczami nieruchomości zlokalizowanych na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, a ich przebywanie na tym obszarze miało na celu korzystanie z tych nieruchomości;
- stale wykonywały pracę w gospodarstwach rolnych znajdujących się na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, a ich przebywanie na tym obszarze miało na celu wykonywanie tej pracy;
- były uczniami pobierającymi naukę na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, bądź ich opiekunami albo studentami odbywającymi studia na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, a ich przebywanie na tym obszarze było związane z pobieraniem nauki, odbywaniem studiów lub sprawowaniem opieki;
- były dziećmi objętymi wychowaniem przedszkolnym lub formami opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, bądź ich opiekunami, a ich przebywanie na tym obszarze

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 września 2021 r. w sprawie ograniczenia prawa posiadania broni palnej, amunicji i materiałów wybuchowych oraz innych rodzajów broni (Dz.U. 2021 poz. 1614).

¹¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 2021 r. w sprawie ograniczeń wolności i praw w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego (Dz.U. 2021 poz. 1613).

miało na celu korzystanie lub umożliwienie korzystania z wychowania przedszkolnego lub form opieki nad tymi dziećmi;

- były osobami niepełnosprawnymi albo opiekunami osób niepełnosprawnych, a ich przebywanie na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, było związane z korzystaniem z ośrodka dla osób niepełnosprawnych;
- przebywały na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, w celu sprawowania lub udziału w kulcie religijnym, chrzcinach, weselu lub pogrzebie;
- przebywały na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, w związku z bezpośrednim przemieszczaniem się w celu zgodnego z przepisami przekroczenia granicy państwowej lub bezpośrednio po jej przekroczeniu w celu opuszczenia obszaru, na którym wprowadzono stan wyjątkowy;
- przebywały na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy, w związku z przemieszczaniem się przez ten obszar drogą publiczną – bezpośrednio w celu jego niezwłocznego opuszczenia;
- zachodziły szczególne, uzasadnione okoliczności wskazujące na niezbędną bezpośredniego kontaktu z osobą, zamieszkującą na terenie objętym zakazem, po uzyskaniu zgody właściwego miejscowo komendanta placówki Straży Granicznej.

Zakaz przebywania na obszarze objętym stanem wyjątkowym, obowiązujący całą dobę, nie dotyczył także:¹²

- osób przemieszczających się pojazdami ratownictwa medycznego i innych służb interwencyjnych;
- osób przemieszczających się bezpośrednio do podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej w celu skorzystania ze świadczeń zdrowotnych;
- funkcjonariuszy i pracowników służb państwowych oraz żołnierzy i pracowników Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wykonujących zadania służbowe.

Zakaz przebywania na określonym obszarze w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej stanowiącej granicę zewnętrzną w rozumieniu przepisów kodeksu granicznego Schengen został doprecyzowany w art. 12b. ust.1. ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2191).

¹² Tamże.

Czasowy zakaz przebywania na wyżej wymienionym obszarze nie dotyczył osób, które:

- 1) stale zamieszkiwały, prowadziły działalność gospodarczą, wykonywały pracę zarobkową, wykonywały pracę w gospodarstwach rolnych znajdujących się na obszarze objętym zakazem, pobierały naukę lub były opiekunami osób pobierających naukę na obszarze objętym zakazem;
- 2) będąc małżonkiem, wstępnym, zstępnym lub rodzeństwem, sprawowały opiekę albo udzielały pomocy w załatwianiu bieżących spraw życia codziennego osobie stale zamieszkującej na obszarze objętym zakazem;
- 3) były objęte wychowaniem przedszkolnym lub formami opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na obszarze objętym zakazem, oraz ich opiekunów;
- 4) przebywały na obszarze objętym zakazem w celu załatwienia sprawy w urzędzie administracji publicznej lub w celu sprawowania lub udziału w kulcie religijnym;
- 5) były właścicielami lub posiadaczami nieruchomości zlokalizowanych na obszarze objętym zakazem;
- 6) były osobami niepełnosprawnymi albo opiekunami osób niepełnosprawnych przebywającymi na obszarze objętym zakazem w związku z korzystaniem z ośrodka dla osób niepełnosprawnych;
- 7) przebywały na obszarze objętym zakazem w związku z bezpośrednim przemieszczaniem się w celu zgodnego z przepisami przekroczenia granicy państwowej lub bezpośrednio po jej przekroczeniu zgodnie z przepisami w celu opuszczenia obszaru objętego zakazem, lub w związku z przemieszczaniem się przez ten obszar drogą publiczną – bezpośrednio w celu jego niezwłocznego opuszczenia.

W związku z utrzymującym się szczególnym zagrożeniem bezpieczeństwa obywateli oraz porządku publicznego, związanym z sytuacją na granicy państwowej Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białoruś, stan wyjątkowy został przedłużony w dniu 01.10.2021 r., na okres kolejnych 60 dni, od dnia 02.10.2021 r.¹³. Czasowy zakaz przebywania w strefie nadgranicznej przyległej

¹³ Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 października 2021 r. w sprawie przedłużenia stanu wyjątkowego wprowadzonego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego (Dz.U. 2021 poz. 1788).

do granicy państwowej z Republiką Białorusi został przedłużony na okres od 01.12.2021 r. do 01.03.2022 r.¹⁴ oraz na okres od 02.03.2022 r. do 30.06.2022 r.¹⁵.

Od dnia 01.07.2022 r. zostaną wprowadzone zmiany w zasadach przebywania w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej z Republiką Białorusi. W związku z zaawansowaniem prac nad budową zapory na granicy polsko-białoruskiej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) stwierdziło, że nie widzi konieczności przedłużania zakazu przebywania w strefie nadgranicznej na obowiązujących zasadach. Tym samym przestanie obowiązywać rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia czasowego zakazu przebywania na określonym obszarze w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej z Republiką Białorusi. Natomiast w oparciu o przepisy art. 8 ustawy z 29 października 2021 r. o budowie zabezpieczenia granicy państwowej, wojewoda podlaski właściwy ze względu na lokalizację inwestycji, wprowadzi zakaz przebywania w odległości 200 m od linii granicy państwowej. Jest to związane z instalacją elektronicznych elementów budowanej zapory.¹⁶

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia czasowego zakazu przebywania na określonym obszarze w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej z Republiką Białorusi (Dz.U. 2021 poz. 2193).

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia czasowego zakazu przebywania na określonym obszarze w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej z Republiką Białorusi (Dz.U. 2022 r. poz.488).

¹⁶ <https://www.gov.pl/web/uw-podlaski/zmiana-zasad-przebywania-w-strefie-nadgranicznej---od-1-lipca> (data dostępu: 14.06.2022 r.).